

LA LLENGUA CATALANA COM A EINA DE CONFRONTACIÓ POLÍTICA: LA SEVA PRESENCIA A LA CAMpanyA ELECTORAL DE LES ELECCIONS GENERALS DE 2008

Montserrat Nadal,

professor de secundària i membre de l'STEI-i

L'aparició del "Manifiesto" no s'ha produït per generació espontània ni ha estat producte d'un escalfament de neurones d'un grup d'intel·lectuals valedors de la llengua hegemònica del nostre Estat. La cosa ve d'enrere, des de fa ja massa anys, i ha anat trobant aixopluc i un redós confortant entre aquells que són incapaços de suportar que una llengua petita, minoritària i minoritzada, pugui treure el cap i assolir un mínim grau de normalitat i presència a la societat que la va veure néixer. Aquest article té la modesta intenció de contribuir al coneixement dels nombrosos entrebancs que la nostra llengua ha patit al llarg dels darrers temps i fixa la mirada en l'ús que s'ha fet del català en el fragor de la campanya electoral de les darreres eleccions generals al Congrés i al Senat celebrades el mes de març passat.

Els atacs del Partit Popular contra la llengua catalana i el sistema d'immersió lingüística que està vigent a Catalunya, -una autèntica obsessió del partit de Rajoy-, varen començar molt abans de la campanya electoral. A la pàgina web del PP de Catalunya hi penjaren un vídeo, com els que trobam a Youtube, en el qual no hi apareixien imatges, només textos subtitulats, en què una mare telefona a una oficina d'escolarització del Departament d'Ensenyament de la Generalitat i demana a quin centre escolar pot inscriure el seu fill perquè pugui estudiar en castellà. La persona que atén la mare li diu que a tots els centres escolars del Principat la llengua vehicular de l'ensenyament és el català, i li garanteix que al final de l'etapa educativa obligatòria l'alumne tindrà un domini competent de les dues llengües oficials. La falca publicitària acaba amb una veu en off mitjançant la qual el PP denuncia la "persecució del castellà a les aules" i es compromet a garantir per llei l'escolarització en castellà si guanya les eleccions.

"...critiquen que tant el PP com el PSOE hagin deixat "de forma irresponsable l'educació en mans dels partits nacionalistes"..."

Hi ha hagut dues formacions polítiques més, emperò, que han fet de la qüestió lingüística un dels eixos centrals de la seva campanya electoral. En ambdós casos cal dir que són dues formacions noves que se situen "suposadament" en el ventall progressista de les opcions polítiques que es presentaven a les eleccions generals: em referesc a Ciudadanos-Ciudadans, que varen obtenir tres diputats a les eleccions autonòmiques celebrades al Principat de Catalunya i després provaren de fer el bot cap a les eleccions generals; i el nou partit liderat per Rosa Díez, antiga militant del Partit Socialista d'Euskadi, qui fou eurodiputada a Brussel·les per aquesta mateixa formació, molt propera a les tesis de la gent del "Foro de Ermua" i que rep el nom de Unión, Progreso y Democracia.

Una simple ullada al seus programes electorals deixa ben palesa quina és l'opinió d'ambdues formacions sobre la qüestió lingüística i, de forma ben concreta,

sobre el paper que ha de jugar l'Estat en l'ordenació del sistema educatiu. En el cas de Ciudadanos-Ciudadans es proposa que *“el Govern central recuperi totes les competències en educació per tal d'evitar la deriva nacionalista que pateix l'ensenyament”*. A més, critiquen que tant el PP com el PSOE hagin deixat *“de forma irresponsable l'educació en mans dels partits nacionalistes”* i insisteixen que *“l'ensenyament ha de ser el mateix en tot el territori”*. És a dir, que ens trobam amb la paradoxa de veure com alguns dels intel·lectuals que més varen lluitar contra la ferrenya dictadura del “Generalísimo”, i acabaren amb els seus ossos a la presó en defensa de la llengua catalana i de la llibertat, reclamin ara la tornada a un Estat centralista, uniforme i gens respectuós amb les singularitats que conformen el teixit cultural i lingüístic d'allò que es diu Espanya.

El partit de Rosa Díez no es queda gens enrere pel que fa a la qüestió autonòmica i territorial i defensa amb la mateixa intensitat que els seguidors d'Albert Boadella la política de “ronyó clos” pel que fa a les competències que han de restar en mans de les comunitats autònomes. En el seu programa electoral trobam continguts com el següent: un dels eixos que sustentaran la seva acció de govern serà abordar la “reforma de la Constitució de 1978”, en la qual es pretén *“tancar la qüestió territorial amb la igualació de les competències i el finançament de totes les comunitats autònomes i amb el retorn a l'Estat d'algunes de les competències estratègiques cedides a aquestes, com l'educació”*.

L'argument de la suposada persecució del castellà i de l'angoixant sensació que s'ha estès per part d'aquestes tres formacions polítiques dels abusos que es cometien per part dels partits nacionalistes, -això és, d'aquells que no fan part del nacionalisme espanyol-, responsables de l'esquarterament que pateix el nostre Estat, ha estat una constant al llarg de tota la campanya electoral, ha aparegut a molts actes que s'han fet, en els debats que hi va haver entre Rajoy i Zapatero i a molts dels materials que s'han editat i distribuït com a propaganda electoral. Vegem-ne tot seguit alguns exemples.

En el primer debat que es va fer entre Zapatero y Rajoy, el passat 25 de febrer, ja va sortir el tema de la llengua, en concret el cas de la llengua catalana; no es va fer esment ni de la llengua basca, ni de la gallega, que són tan oficials en els seus territoris com ho és la catalana en el seu. En un moment donat, el candidat del PSOE va retreure al senyor Rajoy l'interès que el PP havia mostrat al llarg de tota la legislatura d'atiar l'enfrontament entre els distints territoris de l'Estat espanyol. Un dels mitjans dels quals es va servir el Partit Popular va ser, segons Zapatero, el de la llengua catalana en el sistema educatiu català, i la denúncia que el partit conservador havia fet de la persecució de la llengua castellana a Catalunya. Quan el candidat socialista va recriminar al senyor Rajoy que fins i tot la candidata del PP per Barcelona, la senyora Dolors Nadal, havia reconegut que no era cert que el castellà patís cap tipus de persecució al Principat, el candidat popular no va respondre directament aquest argument, sinó que va manifestar que “el que

és cert és que a Catalunya no és possible que un nin pugui estudiar en castellà”. I d'aquesta manera deixà la qüestió tancada.

Dies després, el dijous dia 28 de febrer, es va poder sentir al

programa “La mañana” de la COPE com el director del diari “El Mundo”, Pedro J. Ramírez, deia que les paraules de la senyora Nadal, a les quals m'he referit més amunt, havien estat tretes de context, i recriminava al senyor Rajoy que no hagués sortit en defensa de la seva companya de partit amb molta més fermesa. Tots els tertulians presents a la conversa mostraren el seu acord amb el director del diari. Pocs dies després a la mateixa emissora de ràdio, en un programa de tarda, la presentadora comentava la posada en marxa de la nova legislació sobre cinema i altres indústries culturals que el Govern català volia engegar. En ella es recollien quantiosos ajuts per a aquelles pel·lícules que es fessin en català o en les quals hi participassin creadors del país. No només vàrem poder escoltar fortes protestes contra la proposta, a la qual consideraren d'absurda, sinó també duríssims atacs contra la força política que duu tots els temes de

cultura al Govern de la Generalitat; en aquest cas Esquerra Republicana. La qüestió es tancà finalment, enmig de les riotes grolleres dels que participaven a la tertúlia, fent befa de la llengua catalana, del seu nombre de parlants i amb l'opinió unànime de qualificar la nova normativa de "provincianismo paleta".

Una setmana després del primer debat entre Zapatero y Rajoy, va tenir lloc el segon. Novament, el candidat del Partit Popular atacà el seu rival amb qüestions referides a la llengua catalana: en aquest cas li va demanar al candidat socialista si li semblava bé que un promotor immobiliari del Principat hagués estat multat amb 400 euros pel fet de tenir la retolació del seu establiment en castellà. Davant aquesta qüestió, Zapatero contestà dient que tant al senyor Rajoy com a la resta de candidats del PP l'únic que els interessava era el foment de la divisió i l'enfrontament entre els territoris.

A més, li recordà que la Llei de normalització lingüística tenia més de vint anys i que, en cap cas, mentre el PP era al Govern de l'Estat se li havia ocorregut fer-hi el més petit canvi, retret o modificació; aleshores era l'època, recordà el candidat del PSOE, en què l'actual president del Partit Popular parlava en català en la intimitat.

“...invectives que la llengua catalana ha patit al llarg de la campanya electoral i des de molt de temps enrere, en un camí ple d'espines...”

Més endavant, a l'únic debat que es va fer a TV3 amb els candidats dels partits catalans a les eleccions generals va tornar a sortir el tema de la llengua. En aquest cas per part de la candidata del PP, Dolors Nadal, qui encetà la qüestió de l'escolarització en castellà. Joan Herrera, candidat d'Iniciativa per Catalunya-Verds, va rebatre els arguments de la candidata popular dient-li que l'escolarització feta en català havia permès que molta gent castellano-parlant del seu barri, en aquest cas el de La Verneda, conegués el català, l'aprenguéss, s'integràss i fins i tot fos per a ells un ascensor social a l'hora d'accedir a alguns llocs de feina o per poder treballar a

l'Administració. Carme Chacón, candidata del PSC, parlà del que havia suposat per a ella i per a la gent de la seva ciutat, Cornellà, la possibilitat d'haver pogut fer l'ensenyament en català i l'adquisició de la competència lingüística en aquesta llengua en un entorn aclaparadorament castellanoparlant.

Aquests casos que us he esmentat són només una petita mostra d'algunes de les nombroses invectives que la llengua catalana ha patit al llarg de la campanya electoral i des de molt de temps enrere, en un camí ple d'espines i de llarg recorregut que no du punt d'acabar-se de moment. A les nostres illes, poc temps després del triomf de Zapatero a les urnes, hem pogut veure com l'ou de la serp de l'odi anticatalà havia cobrat molta força i com la bestiola començava a treure el cap, després d'haver estat covada amb tanta insistència. Un dels candidats a la presidència del Partit Popular, el batle de Calvià senyor Carlos Delgado, proposava modificacions en l'Estatut d'Autonomia i el canvi de nom de la nostra llengua. També hem hagut d'assistir al menyspreu cap a la nostra llengua que es va mostrar per part de la companyia Air Berlin i, en les darreres dates, hem vist com el president d'una associació de ciutadans colombians feia una crida a no consumir productes que estassin etiquetats en català. Aquesta mateixa persona, per ventura arrossegada pel deliri mediàtic que les seves paraules havien provocat en alguns dels sectors més reaccionaris del nostre país, arribà a dir que la immersió lingüística que es duia a terme a les escoles de la nostra Comunitat incitava els joves al fracàs escolar i, en darrer terme, al consum de drogues. Com diria l'insigne dramaturg gallec Ramón María del Valle-Inclán, tot plegat resulta esperpèntic, si no fos que està en perill la supervivència de la nostra llengua i la nostra cultura! ■